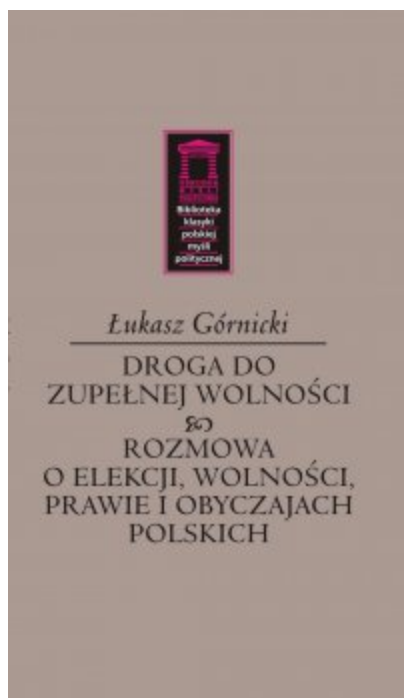

Droga do zupełnej wolności & Rozmowa o elekcji, wolności, prawie i obyczajach polskich - Łukasz Górnicki

Łukasz Górnicki zaliczany jest do czołowych postaci humanizmu i renesansu w Polsce. Zadecydowała o tym piękna, artystyczna forma jego dzieł, pisanych doskonałą polszczyzną, świetna znajomość idei i dzieł starożytności, rozwijanie i krzewienie jednego z celów humanizmu, jakim było kształtowanie osobowości ludzkiej oraz, być może niedoceniana, umiejętność łączenia dwóch sposobów życia, wokół znaczenia których toczył się spór w okresie renesansu – *vita activa* i *vita contemplativa* – zarówno we własnej aktywności, jak i na polu teoretycznym.

Łukasz Górnicki zaliczany jest do czołowych

postaci humanizmu i renesansu w Polsce. Zdecydowała o tym piękna, artystyczna forma jego dzieł, pisanych doskonałą polszczyzną, świetna znajomość idei i dzieł starożytności, rozwijanie i krzewienie jednego z celów humanizmu, jakim było kształtowanie osobowości ludzkiej oraz, być może niedoceniana, umiejętność łączenia dwóch sposobów życia, wokół znaczenia których toczył się spór w okresie renesansu – *vita activa* i *vita contemplativa* – zarówno we własnej aktywności, jak i na polu teoretycznym.

Droga do pełnej wolności & Rozmowa o elekcji, wolności, prawie i obyczajach polskich

Łukasz Górnicki

wydawca: OMP

ilość stron: 190

Wstęp

Dorota Pietrzyk-Reeves

*To jest prawdziwa wolność a swoboda:
żyć podług prawa [1].*

Łukasz Górnicki zaliczany jest do czołowych postaci humanizmu i renesansu w Polsce. Zadecydowała o tym piękna, artystyczna forma jego dzieł, pisanych doskonałą polszczyzną, świetna znajomość idei i dzieł starożytności, rozwijanie i krzewienie jednego z celów humanizmu, jakim było kształtowanie osobowości ludzkiej oraz, być może niedoceniana, umiejętność łączenia dwóch sposobów życia,

wokół znaczenia których toczył się spór w okresie renesansu – *vita activa* i *vita contemplativa* – zarówno we własnej aktywności, jak i na polu teoretycznym. Należał do pokolenia pisarzy, których doświadczenie i osiągnięcia ściśle wiążą się ze specyfiką polskiego Złotego Wieku, z dokonującym się wówczas rozwojem kultury i twórczości literackiej, pisarzy inspirowanych przez właściwy dla humanizmu powrót do wzorców starożytnych oraz rozwój polityczno-instytucjonalny Rzeczypospolitej.

Wiadomości o życiu i działalności Łukasza Górnickiego, humanisty, myśliciela politycznego, wierszopisa i tłumacza, są dość skąpe. Wskazywałoby to na fakt, że w oczach potomnych nie był osobistością tego samego pokroju, co inni pisarze renesansowi, których dokonania zostały lepiej utrwalone w dokumentach czy wspomnieniach. Dzięki trudowi badaczy podejmowanemu w XIX i w XX w.³ udało się ustalić najważniejsze fakty z życia pisarza, choć często utrudniał to brak bezpośrednich materiałów źródłowych – nie zachowały się np. żadne relacje dotyczące padewskiego okresu w życiu autora. Górnicki urodził się w 1527 r. w Oświęcimiu, w rodzinie mieszczańskiej, jako syn Marcina Góry i Anny Gąsiorkówny z Bochni. Po otrzymaniu pierwszych nauk w domu, kształcił się od 1538 r. w Krakowie dzięki wsparciu wuja Stanisława Gąsiorka zwanego Kleryką, dworzanina Zygmunta Starego, kapelana kaplicy królewskiej na Wawelu, poety, przez wielu uważanego za pioniera renesansowej poezji w Polsce. W jego ślady miał iść młody Górnicki, łącząc karierę dworską z karierą literacką. W Krakowie zaopiekował się nim biskup krakowski Samuel Maciejowski. Dzięki jego pomocy po ukończeniu szkoły parafialnej św. Jacka, w której wykładali znamienici filologowie, m.in. Szymon Marycki (Maricius), udał się

Górnicki na studia do Padwy, gdzie przebywał pięć lat. Wiadomości na temat padewskiego okresu życia autora Rozmowy są bardzo skąpe. Przypuszcza się, że w Padwie zapisał się na studia filozoficzne, a podczas drugiego pobytu we Włoszech, w latach 1556-1559, odbył studia prawnicze. Młodzież polską przyciągała do Padwy sława humanizmu, oddziałującego na twórczość pisarzy w Polsce od XV w. Wpływ na Górnickiego mogła wywrzeć też Akademia Florencka, będąca siedliskiem kultu Platona i ujmująca jego twórczość w duchu chrześcijańskim pod wpływem św. Augustyna i Apuleiusa. Jest to o tyle istotne, iż humanizm Górnickiego charakteryzuje nie tylko podziw dla starożytności, skąd czerpie zasadniczy trzon swojej teorii filozoficznej i politycznej, lecz także wyraźne cechy chrześcijańskie, pochodzące przede wszystkim od scholastycznej interpretacji arystotelizmu tworzonej przez komentatorów pism Arystotelesa, z którą zapoznawał się podczas studiów.

przeczytaj cały wstęp i przedmowę autorstwa Górnickiego

[1] Ł. Górnicki, *Dworzanin polski*, [w:] tenże, *Dzieła*, oprac. R. Pollak, Warszawa 1961, t. I, s. 390.

